

Biblioteca
Kaleidoskop

Naslov originala
Nicolò Targhetta
Lei

Copyright © 2020 BeccoGiallo srl
Cover illustration © Quasirosso 2020
Photo of the author © Francesca Stickevers

© 2024, za srpski jezik Odiseja

Questo libro è stato tradotto grazie ad un contributo alla traduzione assegnato dal Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale italiano

Ova knjiga je prevedena zahvaljujući doprinosu za prevod italijanskog Ministarstva za spoljne poslove i međunarodnu saradnju

Nikolo Targeta

Ona

S italijanskog preveo
Aleksandar Levi

Odiseja
Beograd, 2024

Jednog dana Alisa stiže do račvanja na putu i vide Mačka Cerekala na drvetu.

„Kojim putem treba da krenem?“, upita.

Odgovor je stigao u obliku pitanja:

„Kuda želiš da stigneš?“

„Ne znam“, odgovori Alisa.

„U tom slučaju“, reče Mačak Cerekalo, „nije važno“.

Luis Kerol, *Alisa u Zemlji čuda*

Bedna.

Smrdljiva.

Gnjido.

Jedina razlika između prvih i poslednjih reči izgovorenih osobi koju volite jeste u tome što te poslednje gotovo nikad ne birate.

Shvata da ga više ne voli jednog martovskog jutra. Napolju je sunčeva svetlost bleštava i gusta, i snažno udara u mrežnjaču. Neko vreme sedi na krevetu u donjem vešu i češka se po glavi. Zatim izlazi na terasu, pali cigaretu i hoda napred-nazad. Pepeljara progovara:

„Možda ga ne voliš.”

I ona shvata da je tako. Da je pepeljara u pravu.

Razmenjuje još nekoliko uljudnih fraza, gasi u njoj cigaretu plavog merita, a onda joj postane hladno i vraća se unutra. On još spava. Leže kraj njega i, kao na tonskoj probi, progovara tihim glasom.

„Ostavljam te”, šapuće.

Potom utone u san.

Šest meseci kasnije on ostavlja nju.

Otuda bedna, smrdljiva gnjida.

Možda se i biranim rečima može staviti tačka na petogodišnji zajednički život, ali što više o tome razmišlja, ove koje je upotrebila deluju joj sve prihvatljivije.

Budući da imaju elemente i kritike i samokritike, najbolje odslikavaju sve što ona može reći o toj dugoj, iscrpljujućoj vezi.

Najviše od svega joj smeta što ju je preduhitrio. Ona je prva počela da razmišlja o tome. Tu zamisao je razvijala, gajila, obrazlagala sebi. Ona je bila ta koja već neko vreme nije iskreno verovala u zajedničku budućnost. Lična žrtva davala joj je pravo da ga otkaći.

Al' ne lezi vraže, izveo je neočekivani dribling i dok je ona oklevala odlučio da pokaže malo preduzimljivosti.

Prvi problem sa srećom je što te niko ne obaveštava da je tu. Moraš sam da je prepoznaš.

Drugi problem je što sreća ne raste eksponencijalno. Naprotiv.

Šta biste učinili da vam neko kaže da se najveća sreća u vašem životu već odigrala. Da više nikad ništa neće moći da se uporedi sa osećajem koji ste imali kao dete, stojeći ispred Plejmobil zamka?

Njoj su tako rekli.

A obratio joj se upravo zamak od Plejmobil kockica.

Treći problem sa srećom je što vrlo brzo počinje da opterećuje.

Elem, pošto je znala da će nekoliko dana biti odsutan od kuće gostujući u čitavom nizu Feltrinelijevih knjižara, gde naivčinama objašnjava složene mehanizme ljubavnih osećanja, koristi priliku da mu vrati milo za drago.

Jednog sumornog poslepodneva, posle radnog vremena, dolazi kući sa svežnjem ključeva, dva kofera, petnaestak razvrstanih kutija i sa odlučnim izrazom lica osobe koja ima pravdu na svojoj strani.

Nekih mesec dana nastavili su sa traljivim životom pod istim krovom. U tom periodu svako je ručao i večerao u različito vreme, boravili su u odvojenim prostorijama i spavali na odvojenim posteljama, pustošeći naizmenično zajednički dom u nadi da će onaj drugi biti razumniji i prvi popustiti.

Prateći uobičajeni scenario, prva je popustila ona, i sada, dok se zadihana penje stepenicama, oseća da postupa odgovorno, savesno, pa čak i zrelo, pošto je odlučila da sačeka momenat kada se on ne vrzma tuda. Tako rade zreli ljudi: ispravno, munjevito i bez ičijeg znanja.

I sami.

Ima tu da se rinta, ali nije želela ničiju pomoć. Ni Izoldinu, ni Silvijinu, a ponajmanje majčinu. Ponos nema veze s tim, oseća bezrazložni stid.

Stidi se razmera tog sentimentalnog brodoloma i poslednje što želi je da se pred nekim ponižava vagajući proćerdano vreme.

Zdravo, kaže gospođa s trećeg sprata koja, u to je sigurna, mora imati i neko ime.

Zdravo, odgovara ona.

Koliko kutija, kaže gospođa s trećeg sprata.

Vala baš, odgovara ona.

Selite se?

Ja se selim.

Zašto?

Odlazim.

Pa, kako to?

Ona sada uviđa da niko neće mrdnuti sa stepeništa dok istina ne izađe na videlo.

Gotovo je, izusti glasom koji je zvučao melodramatičnije nego što je želela.

Lice gospođe s trećeg sprata se razvlači u zaprepašćenu grimasu, razrogačenih očiju odmahuje glavom, vest je naizgled iskreno pogađa. Kaže da ne veruje, da se možda još može razgovarati, da još ima vremena i da će se, uz malo sreće, sve izgladiti. To čini s potpuno neočekivanom usrdnošću i dok je gleda, iznenada joj postaje jasno da je gospođa s trećeg sprata verovala u njihovu vezu mnogo više od nje same.

Sleže ramenima i kaže:

Dešava se.

Ako bilo šta mogu da učinim...

Ne, hvala.

Da vam pomognem da prenesete stvari dole?

Ne.

Ali, kako ćete sa svim tim kutijama...

Bez brige, snaći ću se ja.

Kako bi bilo da pozovem muža?

Gleda u gospođu s trećeg sprata, gospođa s trećeg sprata se smeška. Ona ščepa i obara gospođu s trećeg sprata zahvatom čuvenog rvača Kurta Engla. Zahvat se izvodi tako što se desnom rukom zgrabi suparnikova leva noga, levom šakom njegova leva ruka, pa se protivnik prebaci preko leđa i baca iza sebe na strunjaču. U njenom slučaju niz stepenice. Gospođa s trećeg sprata postaje gospođa iz prizemlja uz zadovoljavajući prasak višestrukih otvorenih preloma kostiju.

Ona žmirka.

Jeste li sigurni?, pita je gospođa s trećeg sprata, živa i zdrava.

Sigurna sam, hvala Vam.

Čuvajte se.

Gospođa se razočarano povlači, ali zastaje u dovratku svog stana, oklevajući. Okreće se, pogleda je i kaže:

Čija je to bila odluka?

Zajednička, odgovara ona dok pokušava da otključa bravu.

Zajednička.

Kada je ušla u kuću, spustila je kofere, otvorila kutije i pogledala oko sebe procenjivačkim pogledom. Sada se oseća pomalo glupo što nije tražila pomoć.

Stvari ima mnogo, i previše, a ne zna pouzdano kome šta pripada.

Ponajbolje bi bilo podeliti stan napola, pomislila je.

Posmatra fotografiju koja visi na ulazu. Na slici je ona, uslikao ju je on. Pa se pita kome bi od njih dvoje trebalo da pripadne.

„Ma nek se nosi”, progovara fotografija. „Trebalo bi ti da me uzmeš.” Ona potvrdno klima glavom, ali ostavlja sliku tamo gde je bila.

Seda na jedan od kofera i gleda ono što je doskora bio njen dom. Ona je odlučila da ode odatle.

Nisu čak ni raspravljali o tome, tako je odlučila, i tačka.

Glavni razlog je bio što to sebi može da priušti. Ima posao. Pravi posao, a ne nekakav besmisleni blog.

Najzad, ona se u ovom stanu već oseća kao stranac. Pošla je da piški i, premda tu ne boravi tek nekoliko dana, osetila se kao gost dok je sedela na klozetskoj šolji. Osećala je nelagodu. Na kraju krajeva, to joj se činilo razumno. Zrelo. Velikodušno. Gotovo kao neki viteški čin. Možda malčice postfeministički, ali šta tu ima loše? Gledajte tu ženu, popila je korpu a ipak ide uzdignute glave, ostavljajući skota da se valja u kaljuzi beščašća jer je nezasluzeno prisvojio nekretninu.

A onda, razmišlja, da li bi nešto bilo drugačije da je bilo obratno?

Telefon progovara:

„Mama.”

Ona odgovara:

„Ne.”

„Trebalo bi da joj se javiš.”

„Ne.”

„Samo želi da zna kako si.”

„Zucneš li još nešto, kupujem samsung.”

Telefon zaćuti.

U tišini pravi brzinski đir po stanu. Ne traje dugo jer ima samo tri prostorije. Gleda oko sebe i razmišlja, kako smo za pet godina

uspeli da toliko izmešamo svoje živote, da dozvolimo da se toliko isprepliću.

Zna ona to, da je ovo neka sjajna TV serija u kojoj se na njenom mestu nalazi tridesetogodišnjakinja, koja se ponaša cinično dok je u srži vrlo, vrlo romantična, sada bi išao onaj deo kada je svako čoše podseća na njega, međutim, prava istina je da nema mnogo toga što je podseća na njega. Ponešto je podseća na njih, a tu je gomila stvari koje je podsećaju na nju. Na nju, usamljenu, dok gleda, uzdiše, dok se kida, razmišlja i kaje zbog svojih misli. Na nju koja se odupire, koja okleva, koja na balkonu puši dok joj glava puca od bezglasne buke, pa odlučuje da se vrati u krevet.

Na kraju, prisiljava sebe da se suoči sa svime, sa knjigama, odočom, nameštajem, obećanjima, prevarama, sa svakim *obećavam ti*, svakim *volim te*, sa tanjirićima iz kojih su jeli i raznim drugim stvarima zauvek razbacanim unaokolo.

Poput plena poharanog u građanskom ratu.

„U redu”, kaže. „Ko hoće sa mnom, neka podigne ruku.” I uspomene iz jednog života počnu da biraju kojoj će se strani prikloniti.

Najvažniju stvar uzima na samom kraju. Fotografiju iz automata koju je pre nego što se doselila ovamo držala u novčaniku, a sada je zataknuta u okvir ogledala u spavaćoj sobi. Ona je na fotografiji, petnaest joj je godina, možda šesnaest. Ima kratku kosu koju je sama ošišala, koža joj je izmučena bubuljicama, nosi majicu s bendom Gogol Bordelo a na licu joj se čita koliko je smorena što je primorana da pozira za tu fotku u nekoj staničnoj foto-kabini.

Posmatra fotografiju, a devojčica s fotografije odmahuje glavom.

„Jebote, vratila si se”, hukće. „Mislila sam da si me ostavila ovde.”